

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1286/2018
22.10.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, др Илије Зиндовића и Божидара Вујичића, чланова већа, у правној ствари тужилаца: АА, ББ, ВВ, ГГ, ДД, ЋЋ, ЕЕ, ЖЖ, ЗЗ, ИИ, ЈЈ, КК, ЛЛ, ЉЉ, свих из ..., ММ из ... и НН из ... које заступају Божидар Николић и Нађ Иштван, адвокати из ..., против туженог ПД "ЊЊ" ДОО ..., кога заступа Леа Герасимовић, адвокат из ..., ради поништаја и отказа уговора о раду, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2739/17 од 04.12.2017. године, у седници одржаној 22.10.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2739/17 од 04.12.2017. године.

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев тужилаца за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Основног суда у Врбасу, Судска јединица у Кули П1 1478/2012 од 05.04.2012. године, одбијен је примарни тужбени захтев тужилаца којим су тражили да се поништи решење генералног директора туженог о отказу уговора о раду. Ставом 2. изреке, делимично је усвојен примарни тужбени захтев тужилце ИИ па је утврђено да је ништава тачка 3. уговора о вансудском поравнању закљученог између именоване и туженог од 25.03.2010. године која гласи: "овим поравнањем странке су регулисале све своје међусобне обавезе, одричу се права да било шта која од њих потражује од друге". Ставом 3. изреке, одбијен је евентуални тужбени захтев тужилаца којим су тражили да се утврди да су ништави споразуми о отпуста дуга који су закључени између туженог и тужилаца (дати закључења споразума за сваког тужиоци су ближе означени у изреци првостепене пресуде), а којим су се обавезали тужиоцу да отпусте дуг према туженом и одрекну се тужбених захтева последњих у парницама који су се водили пред Општинским судом у Кули (пословни број наведених парница су ближе одређени у изреци првостепене пресуде), а којим се обавезао тужени да неће отказивати уговор о раду тужиоцима ако услед технолошких, организационих и економских промена престане потреба за обављањем одређеног посла и да дође до смањења обима посла без

сагласности тужилаца. Ставом 4. изреке, одбачен је компензациони приговор туженог истакнут у току поступка, а у ставу 5. изреке, обавезани су тужиоци АА, ББ, ВВ, ГГ, ДД, ЂЂ, ЕЕ, ЖЖ, ИИ, ЈЈ, КК, ЛЛ, ЉЉ, ММ и НН да туженом солидарно накнаде трошкове поступка у износу од 683.750,00 динара у року од осам дана од дана достављања преписа, док је по тужби тужиље ИИ против туженог одређено да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2739/17 од 04.12.2017. године, ставом 1. изреке, жалба тужилаца је делимично усвојена, па је пресуда Основног суда у Врбасу, Судска јединица у Кули П1 1478/2012 од 05.04.2012. године преиначена у обавезујућем делу одлуке о трошковима поступка, тако што се захтев за накнаду трошкова поступка преко износа од 477.000,00 динара одбија као неоснован. Ставом 2. изреке у преосталом одбијајућем делу о примарном и евентуалном захтеву те усвајајућем делу трошковима поступка досуђени туженом жалба тужилаца је одбијена и побијана пресуда у наведеном делу потврђена. Ставом 3. изреке, одбијени су захтеви странака за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену, тужиоци су благовремено изјавили ревизију, због погрешне примене материјалног права и истакли да назначену пресуду побијају у делу којим је одбијен примарни тужбени захтев и одлуку о трошковима поступка.

Тужиоци су доставили одговор на ревизију.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. у вези члана 441. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11... 55/14), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју овај суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, произилази да је АД "ОО" ... услед статусне промене – припајања привредном друштву ПД "ЊЊ" ..., престао да постоји као самостално правно лице и брисан је из регистра привредних субјеката. Код туженог је дошло до финансијских губитака које је остварила сточарска производња, па је дошло до организационих промена. Како након продаје целокупног сточарског стада није постојала могућност да запослени у том сектору буду распоређена друга радна места у складу са Правилником о организацији и систематизацији послова, дошло је до укидања радних места и смањења броја извршилаца на појединим радним местима на начин како је то предвиђено назначеним Правилником. Дана 26.02.2010. године Управни одбор АД "ОО" ... на седници одржаној истог дана усвојио је предлог програма решавања вишка запослених. Донет је и Правилник о организацији и систематизацији послова и утврђено да 34 радника представљају вишак. Одлуком од 26.02.2010. године Управни одбор је овластио генералног директора друштва да изврши вредновање радне успешности запослених. У одељку основни критеријум, наводи се да је критеријум за утврђивање вишка запослених принцип укидања одређених радних места у оквиру сектора усвајањем новог Правилника о организацији и систематизацији послова и да сви запослени који су тренутно расподељени у сектору

сточарске производње у којима се поједина радна места укидају имају се прогласити технолошким вишком и да је критеријум за утврђивање вишка запослених принцип броја извршилаца на одређеним радним местима која су предвиђена усвајањем новог Правилника о организацији и систематизацији послова. Критеријуми за утврђивање вишка запослених у којем је дошло до редукције броја извршилаца на одређеним радним местима и оцена резултата рада чији су елементи: квалитет обављеног посла, самосталност у раду, ефикасност рада, однос према раду и радним задацима и средствима рада. Резултати рада оцењују се на следећи начин: изузетни резултати 25 бодова, добри резултати 20 бодова, задовољавајући резултати 15 бодова, делимично задовољавајући резултати 10 бодова, незадовољавајући резултати 5 бодова. На седници Скупштине савеза самосталног синдиката одржаног дана 20.03.2010. године, разматран је предлог програма решавања вишка запослених код туженог и донет је закључак да предлози нису сагласни са поменутиим предлогом. Дана 26.02.2010. године генерални директор АД "ОО" је донео документ насловљен "оцена резултата рада запосленог" у коме се наводи да генерални директор дана 26.02.2010. године даје оцену резултата рада запослених за чијим радом је престала потреба. Међу тим лицима налазе се и овде тужиоци. Дана 24.03.2010. године АД "ОО" ... је Националној служби запошљавања, Филијала Сомбор доставио Програм решавања вишка запослених са списком вишка запослених на коме се налазе и лица овде у спору са послодавцем. У даљем следу догађаја, генерални директор АД "ОО" ... је дана 26.03.2010. године с позивом на одредбу члана 179. тачка 9, члана 185. и члана 186. Закона о раду донео решење о отказу уговора о раду којима је тужиоцима отказао уговор о раду. У образложењу је назначено да је потреба за обављањем послова на који су запослени распоређени престала услед технолошких, организационих и економских промена код послодавца. Критеријуме које је примењивао генерални директор а везано за оцењивање запослених идентичан је оном који је дат у предлогу Програма решавања радника запослених као и у Програму решавања вишка запослених. Запослени који су проглашени технолошким вишком оцењени су са оценом "задовољавајући резултати" што је нижа оцена од оценом коју су добили запослени на истим радним местима "добри резултати", односно "изузетни резултати", а који нису проглашени технолошким вишком. Пре добијања отказа о раду, тужиоци су пред судом покренули поступак против туженог ради исплате неисплаћених зарада. Даље, пре добијања отказа о раду, исти су са туженим направили споразум о отпуста дуга при чему су тужиоци о том споразуму преузели обавезу да повуку тужбу и одрекну се последњих тужбених захтева ради исплате неисплаћених зарада, а тим споразумом тужени су обавезани да тужиоцима неће отказати уговор о раду те да ће исти радити до пензионисања. Сви назначени споразуми закључени између тужилаца и туженог закључени су у периоду 2007. године.

При овако утврђеном чињеничном стању, нижестепени судови налазе да је тужени спровео поступак утврђивања вишка запослених у складу са одредбом члана 153. Закона о раду и тужиоцима отказао уговор о раду у складу са законом јер су њихова радна места укинута односно смањен је број извршилаца што решење туженог чини законитим и тужбени захтев за поништај оспорених решења неоснован. Тужени је пре доношења предлога Програма решавања вишка запослених променио акт о систематизацији, утврдио радна места и број извршилаца за свако радно место, доставио предлог програма свим синдикатима и Националној служби за запошљавање и након добијања мишљења обавестио синдикат и Националну службу за

запошљавање да је размотрио њихове предлоге и затим донео Програм решавања вишка запослених чиме је поступио у складу са цитираним одредбама закона и тужиоцима отказао уговор о раду јер су њихова радна места укинута односно на појединим радним местима је смањен број извршилаца чиме решење туженог чини законитим. Првостепени суд је усвојио примарни тужбени захтев тужиље ИИ из ... и утврдио да је ништава тачка 3. уговора о вансудском поравнању закљученог између тужиље и туженог дана 25.03.2010. године која гласи: "овим поравнањем странке су регулисале све своје међусобне обавезе, одричу се права да било шта која од њих потражује од друге". Док је евентуални тужбени захтев осталих тужилаца везано за поништај споразума о отпусту дуга, одбио као неоснован налазећи да тужиоци нису доказали да су сачинили усмени или писмени споразум. Како није могуће ни утврђивати ништавост споразума чије постојање није утврђено нити је један од саслушаних тужилаца навео да је постигнут описани усмени споразум, то је првостепени суд оценио да је такав захтев неоснован. Апелациони суд је одлучујући о жалби тужилаца прихватио такав закључак и оцену првостепеног суда, налазећи да је исти правилан, с тим што је делимично преиначио одлуку о трошковима поступка.

Тужиоци нису поднели ревизију у делу којим је одлучено другостепеном одлуком у погледу евентуалног тужбеног захтева, а који се односи на поништај споразума о отпусту дуга.

Оцењујући наводе ревизије, Врховни касациони суд налази да се закључак и одлука другостепеног суда заснива на правилној примени материјалног права, те да је побијаном пресудом правилно одлучено када је потврђена пресуда првостепеног суда у делу којом је одлучено о примарном тужбеном захтеву (став 1. првостепене пресуде) и правилно је поступио другостепени суд када је преиначио одлуку о трошковима поступка.

Правилно је оцењено да је тужени у складу са законом спровео поступак утврђивања вишка запослених, то је све у складу са одредбом члана 153. Закона о раду и тужиоцима отказао уговоре о раду јер су њихова радна места укинута односно смањен је број извршилаца. Пре доношења предлога програма решавања вишка запослених тужени је променио акт о систематизацији, утврдио радна места, број извршилаца за свако радно место, доставио предлог програма свим надлежним институцијама што значи да је поступио у складу са законским одредбама. С друге стране генерални директор је на основу одобрења Управног одбора од 24.03.2010. године истог дана донео Програм решавања вишка запослених, а исти је био и овлашћен да изврши оцењивање радника што је учинио, што значи да је у свему поступио у складу са чланом 153. и члана 179. тачка 9. тада важећег Закона о раду. Спроведени поступак од стране туженог није спроведен у супротности са чланом 39. став 2. Општег колективног уговора ("Службени гласник РС" бр. 50/2008) а дато овлашћење директору да оцењује запослене а не непосредни руководиоца, није ништаво нити у супротности са одредбом члана 9. Закона о раду.

Из напред изнетих разлога, применом члана 414. ЗПП одлучено је као у изреци.

Тужиоцима не припадају трошкови одговора на ревизију јер исти у смислу члана 154. ЗПП нису били нужни за вођење поступка.

- 5 -

**Председник већа-судија
Весна Поповић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић